

Araştırma Makalesi

Onsekizinci Yüzyıl Akdeniz Dünyasının Azılı Korsanlarından: İsmiyle Meçhul, Lakabıyla Meşhur "Burunsuz"

Erdinç Pehlivan*

(ORCID: 0000-0002-6356-1038)

Makale Gönderim Tarihi

12.01.2023

Makale Kabul Tarihi

16.03.2023

Atıf Bilgisi/Reference Information

Chicago: Pehlivan, E., "Onsekizinci Yüzyıl Akdeniz Dünyasının Azılı Korsanlarından: İsmiyle Meçhul, Lakabıyla Meşhur "Burunsuz"", *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 8/1 (Mart 2023): 787-823.

APA: Pehlivan, E. (2023). Onsekizinci Yüzyıl Akdeniz Dünyasının Azılı Korsanlarından: İsmiyle Meçhul, Lakabıyla Meşhur "Burunsuz". *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 8 (1) , 787-823.

Öz

Malta asıllı Burunsuz lakaplı korsan, 18. yüzyılın ilk yirmi yılında Osmanlı Devleti'ni bir hayli meşgul etmiştir. Günümüzde Osmanlı arşiv belgelerine dayanarak Burunsuz hakkında bilgi veren sadece bir çalışma vardır ve bu, birkaç satırı geçmeyen bilgilerden ibarettir. Şimdiye kadar bu korsan hakkında Osmanlı belgelerine dayanan ve onun faaliyetlerine biraz daha geniş perspektiften bakmamızı sağlayacak bir araştırmanın yapılmamış olması da söz konusu bu çalışmanın hazırlanmasında belirleyici etken olmuştur. Ayrıca bu korsan hakkında bilgi veren tek kaynak olma özelliğini gösteren *Târîh-i Râşid* adlı kronikte, Burunsuz'un sadece Müslüman-Türk ticaret gemilerine saldırdığı ifade edilmiştir; ancak onun herhangi bir din-ırk ayırt etmeksizin ticaret gemilerini hedef aldığı, dönemin sicil kayıtlarındaki bir gayrimüslime ait

* Doktora Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Türkiye, erdincephlivan35@gmail.com.

PhD Candidate, Karadeniz Technical University, Institute of Social Sciences, Main Discipline of History, Republic of Türkiye.

hüküm esas alınarak ortaya konulmuştur. Bu makalede, Burunsuzla ilgili bilgi veren Osmanlı arşiv belgeleri ve dönemin kroniği esas alınarak söz konusu korsan ve onun faaliyetleri karşısında devletin almış olduğu sert tedbirler hakkında genel bir bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Burunsuz, Korsan, Târîh-i Râşid, III. Ahmed, Nevşehirli Damat İbrahim Paşa.

One of the Notorious Pirates of the Mediterranean World in the Eighteenth Century: Unknown by Name, Famous by the Nickname “Burunsuz”

Abstract

The Maltese-origin pirate nicknamed Burunsuz kept the Ottoman Empire busy in the first two decades of the 18th century. Today, there is only one study that gives information about Burunsuz based on Ottoman archive documents and it consists of information that does not exceed a few lines. The fact that no research has been carried out about this pirate based on Ottoman documents, which will enable us to look at his activities from a wider perspective, has also been a determining factor in the preparation of this study. Besides, in the chronicle named *Târîh-i Râşid*, which shows the feature of being the only source giving information about this pirate, it is stated that Burunsuz attacked only Muslim-Turkish trade ships. However, this study is based on a provision belonging to a non-Muslim in the registry records of the period when he targeted merchant ships without any religious or racial distinction. In this article, it is aimed to give general information about the aforementioned pirate and the harsh measures taken by the state against his activities, based on the Ottoman archival documents giving information about Burunsuz and the chronicle of the period.

Keywords: Burunsuz, Pirate, Târîh-i Râşid, Ahmed III, Nevşehirli Damat İbrahim Paşa.

Giriş

Eşkıyalık ve korsanlık... Tarih boyunca eşkıyalık karada, korsanlık ise denizlerde tesadüf edilen soygun, yol kesme, kaçakçılık, isyan, yaralama, öldürme ve benzeri eylemleri tanımlamak için kullanılmıştır. Her ne kadar bu tanım aşağıda bahsedeceğimiz üzere tarihsel manada yanlış da olsa söz konusu iki kelime esasında bazı noktalarda birbiriyle benzerlik göstermektedir. Çalışmanın konusunu teşkil eden Osmanlı Devleti'nde görülen bir korsanlık eyleminden bahsetmeden önce

günümüzde “kara eşkıyalığı” olarak bilinen eşkıyalık tabiri ile “deniz eşkıyalığı/haydutluğu” da diyebileceğimiz korsanlık tabiri arasındaki benzerliklerden, farklılıklardan ve Osmanlı Devleti’nin bu eylemlere karşı olan bakış açısından bahsedilmesi yerinde olacaktır.

Latince kökenli İtalyanca “corsaro” kelimesinden Batı dillerine giren ve “deniz haydudu” manasına gelen korsan kelimesi Arapça’da da Batı’daki kullanımına yakın olarak “kursan/kursal” şeklinde kullanılmıştır. Türkçe’ye ise bu kelimenin Arapça yoluyla geçtiği bilinmektedir. Aslında denizlere hakim olma, sahilleri ve deniz ticaretini koruma veya denizden gelmesi muhtemel tehlikeyi önceden bertaraf etme gibi amaçlarla yapılan korsanlık, Batı dünyasında meşru kabul edildiği gibi İslâm dünyasında da cihad ve gazânın bir parçası olarak görülmüştür. Batı’da düşmana zarar verme amacıyla yapılan ve meşru görülen korsanlık için “privateering”, haydutluk anlamındaki korsanlık için de “piracy” kelimesi kullanılmıştır. Nitekim Osmanlı Devleti de ticaret gemilerini yağmalayan korsanlar için “harami” ifadesini kullanmaktaydı¹. Korsanlık vaktiyle meşru bir harp vasıtası idi. Eski zamanlarda harp olmadığı vakitlerde bir gemiyi zapt ile içinde bulunan malları alıp götürün, adamlarını esir eden deniz hırsızlarına da bu ad verilirdi².

Zor kullanarak soygun yapan bir grubun üyesi olan herkes yasalara göre eşkıyadır; ancak Hobsbawm’ın da ifade ettiği üzere bu tanım eksiktir. Ona göre, eşkıyalık hareketinin her türlü başlı başına sosyal birer hareket ve kavramdır. Devlet otoritesi ve feodal beylere göre suçlu sayılan sosyal eşkıya gerçekte yasa dışına düşmüş köylüdür; ancak köylülerin gözünde sosyal eşkıya, bir kahraman, sınıfının yandaşı, oç alıcı, adaletsizliği düzeltmek için dövüşen biri, belki de onları özgürlüğe kavuşturacak olan liderdir. Köylüler ona hayran olur, yardım eder ve onu desteklerdi. Yani bir anlamda eşkıyaya yatak olurlardı. Bu ilişki, onları kır kesiminde görülen yeraltı dünyasının profesyonel gangsterlerden ya da serbest çalışan adi hırsızlardan ve çapulculuğu normal yaşamın bir parçası sayan bedevi topluluklardan ayırmaktaydı.

¹ Andreas Tietze, *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, C.4, Ankara, 2016, s. 375; Nebi Bozkurt, “Korsan”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.26 (2002), s. 210.

² Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.2, İstanbul, 1993, s. 296.

Eşkîyalık, serseri ve berduşluktan farklıdır; çünkü serseri ve berduşlar ileride örgütsüz birer haydut ve çapulcuya dönüşebilirler; oysa eşkıyalık örgütlenmiş bir faaliyettir. Sosyal eşkıyalık, tarım esasına dayanan ve halkın çoğunluğunu toprak ağaları, hukukçular, yöneticiler ve bankalar tarafından sömürülüp baskı gören köylülerle ırgatların oluşturduğu toplumlarda görülmektedir. Hobsbawm'a göre eşkıyalık üç gruptan oluşmaktaydı. Bunlar; erdemli/sosyal eşkıyalar (örneğin, Robin Hood), haydut diye adlandırılan ilkel direnme ya da gerilla grupları ve terör yaratan oç alıcılardan müteşekkildi³.

Osmanlı Devleti, hüküm sürdüğü yıllarda çeşitli nedenlerden ötürü çok sayıda isyan ve buna bağlı olarak asayiş sorunu oluşturan eylemlerle karşılaşmıştı. Devlet otoritesine karşı olan bu asayiş sorunlarının büyük bir kısmını eşkıyalık faaliyetleri oluşturmaktaydı. Sözlükte "bedbaht, talihsiz, günahkâr, âsi gibi manalara gelen "şâki" kelimesinin çoğulu olan eşkıya, Türkçe'de farklı bir anlam kazanmış olup "yol kesen" manasına gelen "kâtîu't-tarîk (kuttâu't-tarîk)", haydut, harami anlamına gelen "muhârib" kelimelerinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Kamu düzeninin, emniyet ve asayişin sağlanması, kişilerin mal ve canlarının, seyahat özgürlüklerinin korunması İslâm'ın temel amaçları arasında yer aldığından eşkıyalık suçu dinen büyük günahlar, hukuken de büyük suçlar arasında sayılmıştır⁴. Özellikle 18. yüzyılın ilk yarısında Anadolu'nun birçok yerinde ortaya çıkan eşkıya gruplarını yakalamak pek kolay olmamıştır. Bu sebeple Anadolu beylerbeyi eşkıya takibiyle görevlendirilmiş, gerekli soruşturmalar beylerbeyinin divanında (Dîvân-ı Anadolu) yapılmıştır. Gönderilen müfettişlere gittikleri yerlerde kadı, kethüdâ yeri, yeniçeri serdarı, vilâyet ileri gelenleriyle il erleri ve iş erleri yardımcı olmak zorundaydılar. Yakalanan eşkıya liderleri mahkemeye sevk edilir; suçlu bulunanlar idam, kısas, sürgün, kalebend, cezîrebend, küreğe konma gibi çeşitli cezalara çarptırılırdı⁵.

³ E. J. Hobsbawm, *Sosyal İsyancılar*, çev. Necati Doğru, İstanbul, 1995, ss. 11-70.

⁴ Ali Bardakoğlu, "Eşkîya", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.11 (1995), s. 463.

⁵ Mücteba İlgürel, "Osmanlılar'da Eşkîyalık Hareketleri", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.11 (1995), s. 468.

15. yüzyıl Osmanlı denizciliğine damgasını vuran en önemli özellik, denizlerde tarih kadar eski olan korsanlığın ön plana çıkmasıdır. Akdeniz’de Osmanlı korsanlığının gelişimi ise 15. yüzyılın sonlarında, çoğu isimsiz deniz korsanlarının yarı resmi faaliyetleri ile başlamıştır. Burada Osmanlı korsanları ile ilgili bir imajın mutlaka düzeltilmesi gerekmektedir. Daha çok haydutluk olarak anlaşılacak istenen korsanlığın, aslında İslâm hukukunun prensiplerine göre hareket eden, İslâm’ın cihad ve gaza anlayışının bir gereği olarak, karada sınır boylarında öncü kuvvet göreviyle mücadele veren akıncıların, denizlerdeki benzeri olduğunu hatırlamak lazımdır. Bu sebeple Osmanlı korsanları devlet hizmetinde veya kendi adlarına savaştıkları zamanlarda dahi İslâm hukukuna göre inanç savaşı yapmışlardır. Bunun sonucu olarak, bu dönemde kendilerinden daha çok levend veya gönüllü levend şeklinde bahsedilen Osmanlı korsanları, hukuk dışına çıktıkları zaman harami levend olarak adlandırılmışlar ve bu yüzden cezalandırılmışlardır⁶. Asıl korsanlar 14. yüzyıldan sonra Akdeniz’de görülen Hıristiyanlardır. Bunların amaçları geniş ölçüde ganimet ve esir ele geçirmektir. Osmanlı Devleti 14. yüzyılın sonlarından başlayarak, Akdeniz’deki başıbozuk Türk korsanlığını düzenledi ve gelişmesine yardımcı oldu. Bu devrin ünlü Türk korsanı Kemal Reis, Osmanlı Devleti tarafından hazırlanan bir korsan filosuyla Endülüs sularında bir İspanyol filosunu yaktı ve Malakka şehrini yağma etti. Cerbe adasını üs yaparak Hıristiyan Avrupa için tehlikeli bir düşman oldu. Turgut, Piri ve Murad reisler, İspanyollar ve Venediklilerle savaşarak Akdeniz’i bir Türk gölü hâline getirmeye çalıştılar. Bu sırada Kuzey Afrika’da korsanlık faaliyetlerine başlayan İlyas, İshak, Oruç ve Hızır reisler de Akdeniz’de İspanyollara ve Cenevizlilere karşı harekete geçtiler. Kanuni Sultan Süleyman, Akdeniz’i bir Türk gölü durumuna getirmek için Türk korsanlarını bir araya getirerek donanmayı geliştirmeyi düşündü; Cezayir’i elinde tutan Hızır Reis’i (Barbaros Hayreddin) İstanbul’a çağırdı. Ona kaptanıderyalık verdi. Preveze’de Haçlı donanmasını yenen (1538) Barbaros’un Osmanlı donanmasına katılması Türk korsanlığının sonu oldu. Onun yetiştirdiği Uluç Ali Reis, Osmanlı donanması İnebahtı’da yenildiği halde gemisini kurtararak İstanbul’a geldi (1571); bu son korsana da kaptanıderyalık verildi. Onun ölümüne

⁶ İdris Bostan, *Osmanlılar ve Deniz*, İstanbul, 2017, ss. 23-24.

kadar (1587) Cezayir ve Akdeniz'den gelen reisler, Osmanlı donanmasına katıldılar. Bu tarihten sonra da Cezayir denizcileri kendi güçlerine göre hazırladıkları gemilerle Akdeniz'de korsanlık faaliyetine devam ettiler⁷. Akdeniz'de korsanlık, 1480-1525, 1550-1574, 1580-1620 yılları arasında önemli bir yere sahipti ve resmi devlet savaşlarının olmadığı zamanlarda daha çok gelişmiş ve yayılmıştı⁸. Netice itibarıyla eşkıyalık ve korsanlık birbirlerinden farklı kavramlar olmalarına rağmen yukarıda da bahsedildiği üzere özellikle bazı hususlarda birbirleriyle paralellik göstermektedir. Bu minvalde haydut korsanlığını genel hatlarıyla eşkıyalığın çerçevesinde düşünmemiz bu iki kavram arasındaki benzerlik ve farklılıkları daha iyi kavrayabilmemizi olası kılmaktadır.

Burunsuz Korsan

Çalışmanın konusunu teşkil eden Burunsuz korsan hakkında bilgiye dönemin arşiv belgelerinden ve 18. yüzyıl vakanüvisi Râşid Mehmed Efendi tarafından kaleme alınan *Târîh-i Râşid* adlı kronikten ulaşılabilmektedir. Bu çalışmada kullanılan arşiv belgeleri mühimme ve sicil kayıtlarından oluşmaktadır ve Burunsuz'un faaliyetlerinin son birkaç yılına tekabül etmektedir. Günümüzde Burunsuz'dan dolayı yoldan bahseden ve birkaç satırı aşmayan çalışma sayısı yalnızca birdir. Bu çalışma Esen Salarcı Baydar'ın Osmanlı İmparatorluğu'nda *Savaş Esirleri Üsârâ-yı Mîrî (1650-1720)* adlı doktora tezidir⁹. O, bu çalışmada Burunsuz ile beraber yakalanan avanesinin milliyetlerini savaş esirleri kapsamında arşiv belgelerine dayandırarak tespit etmiştir. Aslen Malta kökenli olan Burunsuz'un yanındaki avanesinin farklı milletlerden olduğunu bu doktora tezi sayesinde tespit edebiliyor olsak da Burunsuz hakkında *Târîh-i Râşid* adlı eserde verilen malumat haricinde daha detaylı bilgilere maalesef erişememekteyiz. Dönemin kroniğinde söz konusu korsan hakkında verilen detaylı bilgiler her ne kadar belgelerde yer alan verilerle zaman zaman paralellik arz ediyor

⁷ Şehabettin Tekindağ, "Korsan", *Meydan Larousse Büyük Lûgat ve Ansiklopedi*, C.7 (1972), ss. 501-502.

⁸ İdris Bostan, *Osmanlı Akdenizi*, İstanbul, 2017, s. 18.

⁹ Esen Salarcı Baydar, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Savaş Esirleri Üsârâ-yı Mîrî (1650-1720)*, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2020.

olsa da bazı hususlarda dönemin belgeleriyle kronikte verilen bilgiler arasında farklılıklar göze çarpmaktadır. Tespit edilen ve aşağıda detaylarıyla bahsedilen bu farklılık, Burunsuz'un ırk ve din ayırt etmeksizin ticaret gemilerine saldırdığıdır; ancak *Târîh-i Râşid* adlı eserde söz konusu korsanın yalnızca Türk ve Müslüman gemilere saldırdığı belirtilmiştir. Bu çalışmada ismiyle meçhul, lakabıyla meşhur Burunsuz korsanın yapmış olduğu faaliyetler ve devletin buna karşılık almış olduğu tedbirler dönemin kaynaklarına dayandırılarak ifade edilmiştir. Böylece 18. yüzyıl Akdeniz dünyasının azılı korsanlarından biri olan Burunsuz hakkında bir nebze de olsa aydınlatıcı bilgi veren ve yalnızca ondan bahseden bir çalışma ortaya konulmuştur.

18. yüzyılın yaklaşık ilk yirmi yılında Osmanlı Devleti'ni olumsuz faaliyetleriyle uğraştıran ve Türk gemilerine Akdeniz'de büyük korkular salan bir korsan vardı. Burunsuz adıyla bilinen ve Osmanlı belgelerinde de söz konusu ismiyle anılan bu korsan gerek Akdeniz'deki ticaretin devamlılığında gerekse de Türk ticaret gemilerinin güvenli bir şekilde seyrüseferde bulunmasında büyük sorun teşkil etmekteydi. III. Ahmed'in padişahlığı döneminde faaliyetlerine yoğun şekilde devam eden, Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın sadrazamlığı döneminde ise yakalanması için katı tedbirler alınan Burunsuz hakkında gerek dönemin vakanüvisi Râşid Mehmed Efendi'nin tarihinde gerekse de arşiv belgelerinde önemli bilgiler yer almaktadır.

Dönemin vakanüvislerinden olan Râşid Mehmed Efendi, *Târîh-i Râşid* adlı eserinde Korsan Burunsuz hakkında detaylı bilgi vermektedir. O, korsan Burunsuz'un ele geçirilip idam edilmesi başlıklı bölümde Burunsuz'un on beş yirmi seneden beri Akdeniz'de korsanlık yaptığını, Akdeniz adalarındaki sakinlerin bu durumdan rahatsız olduğunu, hatta daha önce bir defa yakalandığını ancak bir yolunu bulup zindandan kaçtığını, kaçtıktan sonra da korsanlık faaliyetlerine devam ettiğini ve Akdeniz'den geçen Müslüman/Türk gemilerinin çoğuna saldırarak o gemileri ele geçirdiğini, tüccar gemilerinin bu durumdan ziyadesiyle muzdarip olduğunu, yakalanması için bölgedeki valilere ve kaptanlara emirler gönderildiğini, olası bir yakalanmanın akabinde firar etmesi durumunda o bölgedeki halka büyük cezalar verileceğini, yakalanma ihtimalinin artması karşısında iyice köşeye sıkışan Burunsuz'un kalyonunu terk edip bir sandalla gayrimüslim bir

adaya sığınmaya teşebbüs ettiğini, bu girişimi sırasında fırtınaya kapılarak Eğriboz adasının kıyılarına güçbela çıktığını, daha önce Kızılıhisar taraflarındaki dağlarda saklanmasına zemin hazırlayan reayanın onu Eğriboz kıyılarında görmesine rağmen devletin aldığı katı tedbirlerden imtina ederek saklanmasına yardım etmediğini, yetkililere haber verilmesinin ardından korsanın yakalandığını, Burunsuz'un kendisinin karadan, gemisinin ise denizden olmak koşuluyla İstanbul'a sıkı önlemler neticesinde götürüldüğünü ve burada idam edildiğini belirtir¹⁰.

Burunsuz hakkında ansiklopedik bilgi veren bir başka kişi ise Reşad Ekrem Koçu olmuştur. O, vermiş olduğu malumatın kaynağı olarak *Târih-i Râşid* adlı eseri göstermiştir; lâkin onun vermiş olduğu bu bilgiler aşağıda da görüleceği üzere ana kaynağa nazaran daha anlaşılır bir dille ve hikayeci bir üslupla kaleme alınmıştır:

“Burunsuz Korsan, 18. asır başlarında Adalar (Ege) Denizi ile Akdeniz’i dehşet içinde bırakmış bir deniz haydududur. Ege adaları Rumlarından ve asıl adı tarihin meçhulü kalmıştır. İlk türediği sıralarda yakalanmış, İstanbul’da tersane zindanına atılmış; fakat bir yolunu bularak kaçtıktan sonra azgın bir canavar kesilmişti. Adaların hemen hepsinde ırkdaşlarından yatakları vardı. Rum gemicilere de asla dokunmazdı, daima Türk gemilerini gözlerdi, öyle ki Türk tüccar gemileri, limanlardan tek başlarına çıkamaz olmuşlardı. Vurduğu gemilerde eline düşen Müslümanları çocuk ve kadın gözetmeyerek boğazlar, boğazlamadan evvel de en şeni tecavüzlerden çekinmezdi. Nevşehirli Damat İbrahim Paşa, sadrazam olduğunun tezine, bu müthiş haydudun her ne bahasına olursa olsun yakalanması için bütün sahil kasaba ve şehirlerinin idare amirleriyle adaların muhafızlarına şiddetli emirler göndermiş, adaların Rum sekencesiyle Yunan sahilleri halkına da Burunsuz’a yataklık edecek, onu gizlemeye kalkacak kimselerin aman verilmeden ve çoluğu çocuğuyla beraber idam olunacaklarını ilan ettirmişti. 1719 yazında fırtınalı bir havada bir harp gemisi Burunsuz’un korsan kalyonuna Aynaroz açıklarında rastlayarak derhal cenge tutuştu. Sabahtan akşama kadar süren cenkte, korsan gemisi hareketinden kalacak surette yaralandı. Burunsuz son

¹⁰ Râşid Mehmed Efendi, *Târih-i Râşid ve Zeyli (1071-1141/1660-1729)*, C.2, haz. Abdülkadir Özcan, Yunus Uğur, Baki Çakır, Ahmet Zeki İzgöer, İstanbul, 2013, ss. 1178-1179.

kurtuluş ümidini ayaktaşlarının cesaretine bağlayarak bir sandala atladı ve gemisini bırakıp gece karanlığından istifade ederek kaçmaya muvaffak oldu. Dalgalar korsanları Eğriboz adasına attı; Burunsuz korsanın bu adada, Kızılhisar civarındaki dağlılar arasında yatakları vardı. Fakat hükümetin şiddetli emirlerinden korkan Eğribozlular korsanı himaye etmedikten başka avenuesyle beraber yakalayıp Eğriboz muhafızına teslim ettiler; korsan kalenin zindanına atıldı ve İstanbul'a haber verildi. İstanbul'dan da kendisini alıp getirmeye bir haseki memur edildi. Zapt edilen gemisi denizden, Burunsuz da zincire vurularak karadan İstanbul'a getirildi. Topla delik deşik olmuş korsan gemisi Kurşunlu Mahzen önüne çekildi, korsan da avenues ile beraber gemisinin direğine asılarak idam olundu. Cesetler emsaline ibret olmak üzere birkaç gün asılı bırakılarak teşhir olundu¹¹."

Osmanlı arşivinde Burunsuz'dan bahseden çok sayıda belge mevcuttur. Tespit edebildiğimiz belgelerin büyük çoğunluğunu mühimme kayıtları oluşturmaktadır. Bunun haricinde bir hatt-ı hümayun ile Galata mahkemesine ait bir sicilde yer alan hüküm de Burunsuz hakkında bilgi veren kayıtlar arasındadır.

Tespit edilen bu kayıtların en erken tarihlisi 127 numaralı Mühimme defterinde yer alan 1718 yılına ait bir kayıttır. Bu kayıt, dönemin kaptanıderyası İzmirli Süleyman Paşa'ya¹² gönderilen bir hükmü ihtiva etmektedir. Hükümde, Keşan kazası naibi Molla Ahmed'in merkeze gönderdiği mektupta bu kazaya bağlı Çelik köyüne yakın bir konumda olan İbrice Limanı'na denizdeki fırtına sebebiyle on iki geminin sığındığı, bu gemilerin sığındığını haber alan ve o sırada İbrice Limanı'na oldukça yakın Mu'arız körfezi olarak da bilinen Saros körfezi içerisinde Manastır adlı bir yerde bulunan Burunsuz korsanın kalyonlarıyla İbrice Limanı'na gelerek buraya sığınan gemilere saldırdığı, gemilerden üçünün içindeki eşyalara el koyduğu, diğer dokuz gemiyi de ele geçirdiği, hem karaya adam çıkartarak hem de top atışlarıyla halka zarar verdiği, korsan gemilerinin araştırılmasında ve ele geçirilmesinde Kaptanıderya İzmirli Süleyman Paşa'nın daha dikkatli olması gerektiği ifade edilmiştir¹³.

¹¹ Reşad Ekrem Koçu, "Burunsuz Korsan", *İstanbul Ansiklopedisi*, C.6 (1963), s. 3151.

¹² Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmanî*, C.5, haz. Nuri Akbayar, İstanbul, 1996, s. 1543.

¹³ BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 127, hk. 303, s. 74, bkz. Ek-1.

1719 yılına ait Kaptanıderya İzmirli Süleyman Paşa'nın arzı üzerine Limni kadısı ve dizdarına hitaben gönderilen hükümde daha önce karavele kaptanlığı yapan Kasım kaptanın görevi esnasında yapmış olduğu eksikliklerden ötürü azledilip Limni kalesinde kalebend olduğu, onun Burunsuz korsandan ele geçirdiği bir kıta üç direkli akdarma geminin içinde değere haiz malların olduğunun herkesçe bilindir hâle geldiği, bu meselenin aslının ne olduğunu öğrenmek için Kasım kaptanın tutuklu olarak İstanbul'a getirilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir¹⁴.

1719 yılına ait Vezir Süleyman Paşa'ya hitaben gönderilen bir başka mühimme kaydında Donanma-yı Hümayun kalyonları kaptanlarından Halil ve Mehmed kaptanın İstanköy önünden hareket ederek Subaşı adlı mahalde Burunsuz'un üzerine saldırdığı, bu sırada korsanın beş altı askeri ile beraber kendini denize bırakarak olay yerinden kaçtığı, Akdeniz'den ticaret ya da başka sebeplerle geçen gemilerin Burunsuz tarafından yapılan saldırılara maruz kalmaya devam ettikleri, bundan dolayı bu kişinin kesin surette yakalanması için önem gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir¹⁵.

Galata Mahkemesi'ne ait 259 numaralı sicilde yer alan 1725 tarihli bir hükümde de Dimo adlı bir gayrimüslimin altı sene önce (yani 1719 yılında) Angeli isimli bir gemi kaptanı ile Mısır'daki İskenderiye şehrinde İstanbul'a doksandan dört vukiyye (yaklaşık olarak 120,5 kg¹⁶) kahveyi ticaret maksadıyla getirmesi için anlaştığı, geminin Akdeniz'deki Yediburun adlı mahalde Malta keferesinden Burunsuz adlı korsanın saldırısına uğradığı, böylelikle hem gemiye hem de kahve dahil içindeki mallara el koyulduğu, bu durumdan ötürü Dimo'nun başlangıçta Angeli'yi şikayet ettiği ancak aralarında sulh etmeleri nedeniyle Dimo'nun şikayetini geri çektiği belirtilmiştir¹⁷.

¹⁴ BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 127, hk. 522, s. 138, bkz. Ek-2.

¹⁵ BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 576, s. 153, bkz. Ek-3.

¹⁶ 1 vukiyye = 400 dirhem = 1.2822945 kg, bkz. Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi-I 1300-1600*, çev. Halil Bertay, İstanbul, 2017, s. 467.

¹⁷ İstanbul Müftülüğü Şerhiye Sicilleri Arşivi (İŞSA), *Galata Mahkemesi Sicilleri*, nr. 259, hk. 35b-3, s. 35, bkz. Ek-4.

1720 yılına ait mühimme kayıtları incelendiğinde ise Burunsuz adlı korsanın söz konusu yılda yakalandığı ve İstanbul'a götürülmesine karar verildiği anlaşılmaktadır. Şöyle ki bu yıla ait Eğriboz muhafızı Vezir İbrahim Paşa'ya hitaben gönderilen bir kayıтта ve Eğriboz'dan İstanbul'a gelene kadar ki yol üzerinde yer alan beylerbeylerine, sancakbeylerine, kadılara, mütesellimlere, kethüda yerlerine, yeniçeri serdarlarına, kasaba ile köylerdeki zabıtlere ve ayan-ı vilayet iş erlerine hitaben gönderilen aynı yıla ait bir başka kayıтта Burunsuz'un Megâriz/Muarız Denizi olarak da bilinen bugünkü Saros Körfezi'ndeki adalar arasında seyrüseferde iken fırtınaya yakalandığı, bundan dolayı gemisinin Kızılhisar'a yakın bir mahalde kendisinin on iki adamıyla beraber karaya vurduğu, devletin aldığı katı tedbirlerden imtina eden reayanın Burunsuz'a yardım etmediği ve Diyodin isimli bir kişi tarafından korsan ile yanındaki on iki adamının yakalandığı, bunların Eğriboz Kalesi'nde hapsedildiği, bu haberin merkeze iletildiği, sadece Burunsuz'un İstanbul'a nakli için gönderilen geminin ve bu husus için görevlendirilen bir mübaşirin söz konusu bölgeye ulaşmasına kadar ki sürede diğer mahkûmların Eğriboz Kalesi'nde hapsedilmelerinin devamına, özellikle de Burunsuz adlı korsanın İstanbul'a nakli esnasında firarını engellemek için ellerinin, ayaklarının ve boynunun zincirlerle bağlanması gerektiği, onun İstanbul'a kara üzerinden hayvanlarla naklinde bile yanlarında silahlı adamların olmasının yanı sıra vücudundaki zincirlerin de çözülmemesinin gerektiği ifade edilmiştir¹⁸.

1720 yılına ait Vezir İbrahim Paşa'ya hitaben gönderilen bir başka hükümde de Burunsuz ile beraber yakalanan ve Eğriboz Kalesi'nde hapsedilen on iki esirin İstanbul'a gönderilmesi için Eğriboz'da ikamet eden ümerâ-yı deryadan İbrahim Paşazâde Osman'ın İstanbul'a gidecek olan çekdiri tarzındaki gemisine bu esirlerin yerleştirilmesinin istendiği belirtilmiştir¹⁹. Aynı yıla ait yine Vezir İbrahim Paşa'ya hitaben gönderilen bir diğer mühimme kaydında ise daha önce Burunsuz ile beraber yakalanan diğer esirlerin İstanbul'a gönderilmesi için emir verildiği ancak bu esirlerin bazılarının sıradan bir kaçak gibi serbest

¹⁸ BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 707, s. 191, bkz. Ek-5; BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 708, s. 192, bkz. Ek-6.

¹⁹ BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 719, s. 196, bkz. Ek-7.

bırakıldığı, bazılarının ise satıldığı, bunca zamandır reayaya büyük zulümlerde bulunan Burunsuz'un gemisinde yakalanan bu korsanların serbest bırakılmasının ve satılmasının yanlış olduğu ve hangi yolla olursa olsun bırakılan bu esirlerin ivedilikle yeniden yakalanarak İstanbul'a doğru yola çıkacak olan İbrahim Paşazâde Osman'ın gemisine yerleştirilmesinin elzem olduğu kesin bir dille belirtilmiştir²⁰.

Aynı yıla ait bir başka kayıta ise 1720 yılında Akdeniz'de Kasım kaptanın Burunsuz lakaplı hayduttan aldığı esirlerin sekizini mirî olarak Tersâne-i Âmire Zindanı'na gönderdiği, isimleri ve memleketleri yazılı bu esirlerin fiziki özelliklerinin verilmediği, esirlerden üçünün Fransız, kalanlarının ise İngiliz, İspanyalı, Cenevizli ve Mayorkalı olduğunun yanı sıra aynı şekilde Urlalı kaptanın da Burunsuz lakaplı eşkiyadan aldığı esirlerden yirmisini mirî olarak Tersâne-i Âmire Zindanı'na gönderdiği ve alınan esirlerden birinin berber, birinin hekim, diğerlerinin ise meslekleri hakkında detaylı bilginin verilmediği belirtilmiştir²¹.

Korsan Burunsuz'un Akdeniz muhafazasına memur Halil Kapudan tarafından yakalanması hakkında merkeze gönderilen haberlerin neticesinde III. Ahmed, yayımladığı bir hatt-ı hümayun ile bu haberden ziyadesiyle memnun olduğunu ancak kaptanların sözüne güvenmeyip yakalanıp yakalanmadığı hususunda mutlaka bir araştırma yapılması gerektiğini şöyle ifade etmiştir:

"Ziyâde haz eyledim. Mel'ûnun vücûd-ı murdârı inşâallâhu te'âlâ nâr-ı cehenneme varmışdır. Kapudânların sözüne 'amel olunmayub tecessüs olunmak münâsibdir. Havf olunur ki küşâd verile. Tecessüs ziyâde lâzımdır"²².

Yukarıdaki belgelerden de görülebileceği üzere III. Ahmed döneminde, Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın sadrazamlığı sırasında Burunsuz'un yakalanması için katı tedbirler alınmıştır, zira Burunsuz'un ticaret gemilerine ani baskınlar yaparak saldırmaları denizlerdeki ticari hareketliliği de Osmanlı aleyhine sekteye uğratiyordu ve deyim yerindeyse ticaret gemileri güvenlik sebebiyle seyrüseferde bulunmaktan imtina ediyorlardı. Osmanlı kaptanları tarafından birkaç

²⁰ BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 866, s. 237, bkz. Ek-8.

²¹ Baydar, a.g.t. , s. 84.

²² BOA, AE.SAMD. III, nr. 21409, bkz. Ek-9.

kez denizlerde köşeye sıkıştırılan Burunsuz, yakalanacağını anlayınca gemisini ve avanesini savaş durumunda geride bırakarak kendisini bekleyen kaçınılmaz sondan bir sandal vasıtasıyla uzaklaşıyordu. Dönemin Osmanlı belgelerinden de anlaşılacağı üzere 1720 yılında yakalanan ve Eğriboz Kalesi'nde merkeze gönderilmek üzere hapsedilen Burunsuz'un İstanbul'a nakli hususunda en ufak güvenlik zafiyetinden ödün vermeyen Osmanlı Devleti, korsanın hem ellerinin, ayaklarının ve boynunun zincirlenmesini hem de gemisinin denizden, kendisinin ise karadan silahlı adamlar nezaretinde Âsitâne'ye getirilmesini emretmiştir. Burunsuz merkeze getirildikten sonra Kurşunlu Mahzen önüne çekilen ve Osmanlı donanması tarafından yapılan top atışları neticesinde delik deşik olmuş gemisinin direğinde idam edilmiştir.

Sonuç

Osmanlı Devleti tarafından Burunsuz lakabıyla anılan, Akdeniz'de yapmış olduğu korsanlık faaliyetleriyle tanınan ve dönemin Osmanlı belgelerinden anlaşıldığı kadarıyla aslen Maltalı olan korsan Burunsuz, 18. yüzyılın ilk yirmi yıllık döneminde Akdeniz dünyasında gerek ticaret gemilerine gerekse de Akdeniz ve Adalar Denizi'ne kıyısı olan yerlerin ahaliğine büyük korkular salmaktaydı. Dönemin vakanüvisi Râşid Mehmed Efendi tarafından kaleme alınan *Târih-i Râşid* adlı eserde de bahsedildiği üzere özellikle Akdeniz'den geçen Müslüman-Türk gemilerine yapmış olduğu saldırılarla bilinen Burunsuz'un herhangi bir din ve ırk ayırt etmeksizin ticaret gemilerine saldırılar düzenlediği, İstanbul'da ikamet eden bir gayrimüslim tacirden bahseden dönemin mühimme kayıtlarının birinden de anlaşılmaktadır. Söz konusu kayda göre Dimo adlı gayrimüslimin İskenderiye'den yüklü miktarda kahveyi İstanbul'a getirmesi için Angeli isimli yine bir gayrimüslimin kaptanlığını yaptığı gemiyle anlaştığı ve geminin İskenderiye'den İstanbul'a gelirken Akdeniz'de Yediburun adlı mahalde Burunsuz tarafından saldırıya uğraması Burunsuz'un din ve köken ayırt etmeyen ve ganimet dolayısıyla özellikle ticaret gemilerini hedef alan bir korsan olduğunu gösterir niteliktedir. Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın sadrazamlığı döneminde Burunsuz'un yakalanması için ve korsanın reaya tarafından olası bir yataklandırılması durumunda reayaya sert cezalar uygulanacağı yönünde katı tedbirler alınmıştır. Alınmış olan

önlemler faydasını göstermiş olacak ki Burunsuz'un yakalanıp Eğriboz Kalesi'nde merkeze gönderilmek üzere hapsedilmesi Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın sadrazamlığının ikinci yılına yani 1720 yılına tekabül etmektedir. Kendisiyle birlikte avanesi de Eğriboz Kalesi'nde hapsedilen Burunsuz'un İstanbul'a nakli hususunda da Osmanlı Devleti sıkı güvenlik önlemlerinden taviz vermemiştir, zira Burunsuz'un kendisinin silahlı yetkililer tarafından elleri, boynu ve ayakları zincirlenmiş şekilde karadan, gemisinin ise denizden İstanbul'a nakli hususunda alınmış olan emirler bu durumu ispatlar niteliktedir. Nitekim Osmanlı Devleti'ni denizlerde yapmış olduğu korsanlık faaliyetleriyle yaklaşık yirmi yıl meşgul eden Burunsuz, top atışlarıyla kevgire dönmüş olan gemisinin direğinde İstanbul'daki Kurşunlu Mahzen önünde idam edilmiştir ve cesedi ise ibret-i âlem olsun diye birkaç gün teşhir edilmiştir.

Burunsuz'dan bizzat bahseden bir çalışma yapılmamış olması ve dolaylı yoldan bahseden yalnızca bir adet çalışma olması böyle bir araştırmanın genel hatlarıyla da olsa ortaya çıkarılmasında etkili oldu. Bu korsanın faaliyetleriyle Osmanlı Devleti'ni yaklaşık 15-20 yıl uğraştırdığı, devletin korsanı yakalamak için çok sıkı tedbirler aldığı ve yakaladığında da Burunsuz'u idam ettirmesi onun devlet nezdinde ne kadar ciddiye alındığının bir ispatıdır. Öyle ki korsanın seyrüseferde bulunduğu bölgelerdeki yetkililere merkezden gönderilen emirlerde, Burunsuz'un yakalanması durumunda o bölgelerdeki reayanın onu yataklandırmaması ve kaçmasına yardım etmemesi gerektiği kati surette ifade edilmiştir. Aksi halde reayanın şiddetli bir şekilde cezalandırılacağı da belirtilmiştir. Devlet tarafından alınmış olan bu emirler etkisini göstermiş olacak ki Burunsuz fırtına sebebiyle karaya vurduğunda onu gören reaya kendisini gizlemek yerine yetkililere teslim etmiştir. Korsanın Eğriboz Kalesi'nden İstanbul'a nakli hususunda devletin Burunsuz'u karadan, gemisinin ise denizden getirilmesini emretmesi olası bir firarı engellemek için alınmış üst düzey bir önlemdir. Zira Burunsuz, silahlı adamlar nezaretinde hem elleri, ayakları ve boynu zincirli şekilde karadan hayvan üzerinde yola çıkarılmıştır hem de Âsitâne'ye ulaşana kadar her menzilde korsanın durumu kontrol edilmiştir. İsmiyle meçhul, lakabıyla meşhur Burunsuz korsanın aslen Maltalı olması onun isminin ve başka faaliyetlerinin neler olduğunun tespitinde bundan sonra yapılacak olan çalışmaların

İtalyan kaynaklara dayanmasının elzem olduğunu işaret eder niteliktedir. Böylece uzun yıllar Osmanlı Devleti'ni uğraştıran Burunsuz korsan hakkında detaylı bilgilere ulaşmak mümkün olabilecektir.

Kaynakça

Arşiv Kaynakları

BOA, AE. SAMD. III, nr. 21409.

BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 127, hk. 303, s. 74.

BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 127, hk. 522, s. 138.

BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 576, s. 153.

BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 707, s. 191.

BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 708, s. 192.

BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 719, s. 196.

BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 866, s. 237.

İstanbul Müftülüğü Şerhiye Sicilleri Arşivi (İŞSA), *Galata Mahkemesi Sicilleri*, nr. 259, hk. 35b-3, s. 35.

Kitap ve Makaleler

Bardakoğlu, Ali, "Eşkiya", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.11 (1995), ss. 463-466.

Baydar, Esen Salarcı, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Savaş Esirleri Üsârâ-yı Mîrî (1650-1720)*, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.

Bostan, İdris, *Osmanlı Akdenizi*, İstanbul 2017.

Bostan, İdris, *Osmanlılar ve Deniz*, İstanbul 2017.

Bozkurt, Nebi, "Korsan", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.26 (2002), ss. 210-212.

Hobsbawm, E. J. , *Sosyal İsyancılar*, çev. Necati Doğru, İstanbul 1995.

İlgürel, Mücteba, "Eşkiya", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.11 (1994), ss. 466-469.

İnalçık, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi-1 1300-1600*, çev. Halil Berktaş, İstanbul 2017.

Koçu, Reşad Ekrem, *İstanbul Ansiklopedisi*, C.6, İstanbul 1963.

Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.2, İstanbul 1993.

Râşid Mehmed Efendi, *Târîh-i Râşid ve Zeyli (1071-1141/1660-1729)*, C.2, haz. Abdülkadir Özcan, Yunus Uğur, Baki Çakır, Ahmet Zeki İzgöer, İstanbul 2013.

Süreyya, Mehmed, *Sicill-i Osmanî*, C.5, haz. Nuri Akbayar, İstanbul 1996.

Tekindağ, Şehabettin, "Korsan", *Meydan Larousse Büyük Lûgat ve Ansiklopedi*, C.7 (1972), ss. 501-502.

Tietze, Andreas, *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, C.4, Ankara 2016.

EKLER

Ek 1. BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 127, hk. 303, s. 74.

Vezir Kapudan Paşa'ya hüküm ki

Kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerri'în Keşan kazâsı nâibi Molla es-Seyyid Ahmed zîde 'ilmihû ordu-yu hümâyunuma mektub gönderüb Keşan kazâsına tâbî' Çelik nâm karyeye karîb kasaba-yı mezbûreye altı sa'at ... (?) olan İbrice limanı demekle ma'rûf limana on iki kıt'a seffine şiddet-i rüzgâr ve harekete deryâ sebebi ile bi-tarîk arzına dâhil olduklarında harbî korsan tâifesinden Burunsuz demekle ma'ruf kâfir iki kıt'a kalyon ile liman-ı mezbûra karîb Mu'âriz körfezinde Manastır nâm mevzi'de olub zikr olunan seffineleri haber aldıkda ahz etmek sevdâsıyla liman-ı mezbûra gelüb karadan sâlifü'z-zikr seffinelerden muhârebe eylediklerinde üç kıt'asını ihrâk ve kusûrunu ahz edüb Manastır mezkûra nakl eyledüğü ihbâr olundukda ahâli-yi kazâ ile bâ-serhüm varılıb kurâ ahâlilerinin ve sefâin-i mezbûre reislerinden ve tâifelerinden suâl olundukda hâl minvâl-i meşruh üzere olduğunu haber vermeleriyle zikr olunan kalyonlar mahal-i mezkûrda mevcûd ve hâzir ve âmâde olduğu nümâyân olmağla ahâli-yi kazânın iltimâslarıyla 'arz ve zikr olunan 'arza zemmü'l-yed olan Keşan sükkânından Mustafa nâm kimesne dahî istintâk olundukda bazergân seffinelerinden olub rû-yı deryâda ticâret veçhi üzere giderler iken

şiddet-i fırtınadan firâr ve limân-ı mezkûra geldiklerinde mezkûr Burunsuz demekle ma'rûf kâfir ol-vakit iki kıt'a kalyon ile Mu'âriz körfezinde Manastır yanında lenger-endâz iken görüb limân-ı mezkûra üç kıt'a sandal gönderüb bir günde üç def'a cenk edüb bir şey edemeyüb ertesi gün kalyonlar ile gelüb karaya âdem döküb kalyonlardan top atup halkı ürküdüb deryâda olan sefinelerin üçünün içindeki eşyasın alub ihrâk ve dokuzun dahî ahz ve zabt eyleyüb hâlâ Mu'âriz körfezinde Manastır yanındadır deyü cevâb etmekle sen ki vezîr-i müşârünileyhsin vech-i meşrûh üzere bi-eyyi hâl korsan sefinelerinin ahz ve istihsâllerinde ziyâdesiyle takayyüd ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki

Fî evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir sene 130 [M. 11-22.V.1718]

Ek 2. BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 127, hk. 522, s. 138.

Limni kadısı ve Limni kal'ası dizdârına hüküm ki

Bundan [akdem] karavele kapudânı iken hizmet-i muhafazada tekâsülünden nâşi tedibleriyçün 'azl ve Limni kal'asında kal'a-bend olunan Kâsım kapudanın korsan Burunsuz keferesinden ahz ve teshîr ve sâhibine red ve teslîm eylediği bir kıt'a üç direkli akdarma sefînenin derûnunda kırk beş kise akçelik emt'ia ve eşyâ olduğu şüyû' bulmağla ne vechle teslîm eyledüğü sıhhat ve hakikati üzere ma'lûm olmak için kendüsi istintâk olunmak üzere yine mahbusen âsîtâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak için düstûr-ı mükerrerem müşîr-u mufahham nizâmü'l-'âlem bi'l-fi'l deryâ kapudânı olan vezîrim Süleymân Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehû 'arz etmekle vezîr-i müşârûnileyhin 'arzı mücebince 'amel olunmak için yazıldı.

Fî evâsıt-ı Zilhicce sene 131 [M. 24.X-4.XI.1719]

Ek 3. BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 576, s. 153.

Bi'l-fi'il kapudân olan Vezir Süleymân Paşa'ya hüküm ki

Donanma-yı Hümâyün kalyonları kapudânlarından Halil Kapudan ve Mehmed Kapudan zîde kadrumâ İstanköy önünden rû-yı deryâya revân ve mâh-ı Zilhicce'nin on yedinci gecesi sabaha iki sa'at mikdârı kaldıkda ... (?) limanında Subaşı nâm mahalde korsan keferesinden Burunsuz nâm la'în-i bî-din yataklandırılıb üzerine vardıklarında la'în-i dalâlet-şî'âr bâdban-güşâ-yı firâr olmağla mûmâileyhümâ forsavele edüb ... (?) cânibinde erişüb 'avn-ı bâri ile kalyonunu ahz ve tesyîr edüb lâkin mesfûr Burunsuz beş altı nefer kefer ile kendüni deryaya bıragub nâ-bedîd olmağın kapudân-ı mûmâileyhümâ neferâtlarından birkaçın ... (?) çıkarub cüst u cû olundukda bulunmaduğ u mûmâileyh Halil Kapudân mektubuyla i'lâm etmekle ol düşman-ı dîn-i mübîn olan kâfir-i hüsrân-karîn ittihâ-yı memalik-i fethiyyetü'l-mesâlikimde olan Bahr-ı Sefid'de envâ'-ı hasarata tasaddî ve cesâret ve tüccâr-ı müslimîn ve sâir âyende ve revendeden nicelerini esir ve emvallerini nehb ile îsâl-i mazarrat eylediğini tevâtür ile reside-i kazâ-i sıhhat olmağın ol makûle muzır-ı bî-din ve bir tarikle ahz ve ele getirülüb izâle-i şer ve mekrini ehemmi-i umûr-ı devlet-i

'aliyyemden olmağla sen ki vezîr-i müşarünileyhsin la'în-i mesfûr Burunsuz'un sefinesi ahz olunduğu mahalde ve havâlilerinde ve sâir mazanne olan mahallerde kendüsi dahî tefahhus veecessüs ile 'alâ-eyyi hâl ahz ve ele getürmek üzere ta'yîn ve tenbîhi münâsib olanları ta'yîn ve gereği gibi muhkem tenbih ve tekîd ve 'alâ-eyyi hâl ele getürmeğe ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylesin ve'l-hâsıl la'în-i dîn ü devlet olan mezkûr Burunsuz vech-i meşrûh üzere Bahr-i Sefid'de şer ve mazarrat ile şöhret bulmağla bermuktezâ-yı hamiyet-i şâhâne ahz ve ele getürülmesi aksâ-yı murâd-ı pâdişâhânem olmağın zinhar be-zinhar bu husûsda zerre mikdârı tehâvün ve tekâsüle rızâ ve cevâz gösterilmeyüb 'alâ-eyyi vech-i kân ele getürülmesine ziyâde ikdâm ve ihtimâm eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâil-i Muharrem sene 132 [M. 14-23.XI.1719]

Ek 4. İstanbul Müftülüğü Şeriyeye Sicilleri Arşivi (İŞSA), *Galata Mahkemesi Sicilleri*, nr. 259, hk. 35b-3, s. 35.

Tüccâr tâifesinden Dimo v. Tolovi nâm zimmî meclis-i şer' de seffine reislerinden işbu hâmilü'r-rakim Angeli v. Yorgaki nâm zimmî muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm edip târih-i kitâbdan altı sene mukaddem ticâret ile Mısr-ı Kahire tarafında medîne-i İskenderiye'de reis-i merkûma iki zenbil içinde cem'an doksan dört vakiyye kahvemi navl-ı ma'lûm ile İstanbul'a nakil için def' u teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer ahz ve seffinesine vaz' ve İstanbul'a getirirken esnâ-yı tarîkde Yediburun nâm mahalde Malta keferesinden Burunsuz nâm harbî [kefere] müsâdife eyledikde merkûm Angeli seffinesini başdan kara edip ve içinde olan emvâl ve eşyâsını ve benim kahve dahi taşraya ihrâc ve kabz ve âhara bey'le istihlâk eylemiş idi deyü da'vâ eylediğimde ol dahi zikr olunan kahve seffineden ihrâc olunmayıp harbî kefere ahz eyledi deyü ihrâcın inkâr ve ben müdde'âmı kâdir olmayıp merkûm Angeli Res'i tahlîf sadedinde iken beynimize muslihûn tavassut edip merkûm Angeli Reis ile beni fedâen li'l-yemîn otuz guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ben dahi ber-vech-i muharrer sulh-i mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr otuz guruşu mersûm Angeli Reis yedinden bi't-tamâm ahz u kab eylediğimden sonra sâbıkuz-zikr kahveye müte'allika âmme-i da'vâdan merkûm Angeli Reis'in zimmetini ibrâ ve iskât eylediğimde ol dahi bedel-i sulh-i mezbûr otuz guruşa müte'allika âmme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve iskât eyledi dedikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâkı' bi'l-ibtigâ ketb olundu.

Fî'l-yevmi's-sâbi' min-Zilka'deti'ş-şerîfe sene 1137 [M. 18.VII.1725]

Şuhûdü'l-hâl: Salih Çavuş b. Mustafa, İbrahim b. Muharrem, Halil Çelebi b. Mustafa, Mustafa Beşe b. Ahmed, Mehmed b. Ahmed, Molla Mehmed b. Yusuf, Ali b. Ahmed.

Ek 5. BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 707, s. 191.

Eğriboz muhâfızı Vezir İbrahim Paşa'ya hüküm ki

Korsan keferesinden Burunsuz demekle meşhûr la'în Megâriz Denizi semtinden adalar arasında gider iken mehâbet gayret-i ilâhiden zuhûr eden sarsar-ı kahr sevki ile süvâr olduğu sefîne Kızılhisar'a karîb mahalde bir karaya urub helâk ve mesfûr Burunsuz kapudân on iki neferi Maltız keferesiyle Diyodin ma'rifetiyle ahz ve muhkem-i habs ve hâlâ bend-i zincir idüğü tarafından mektûb ve kâimen ile der-i devlet-medârıma i'lâm olunduğu huzûr-ı lâmi'ü'n-nûr-ı pâdişâhâneme 'arz ve telhis olunmağın la'în-i mesfûr Burunsuz kapudân ile ma'ân ahz olunan on iki nefer-i mesfûrlar Eğriboz Kal'ası'nda muhkem habs ve devlet-i 'aliyem tarafından âsitâne-i sa'âdetime nakilleriyçün sefîne ta'yin ve ol-tarafa varınca kal'a-bend la'în-i mesfûr Burunsuz kapudanın ancak kendüsi âsitâne-i sa'âdetü's-şân-ı şâhâneme kayd u bend ile ihzâr olunmak fermânım olub ve bu husûsu için der-i devlet-medârımdan (boşluk) zîde mecduhû mahsûsan mübâşir ta'yin ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki vezir-i müşârünileyhsin işbu emr-i şerîf-i'l-ımtisâlim vusûlünde mesfûr Burunsuz kapudân ma'ân ahz olunan on iki nefer

mesfûrları Eğriboz kal'asında muhkem habs ve vech-i meşrûh üzere bu taraftan âsitâne-i sa'âdetime nakilleriyçün emr-i şerîfime sefîne ta'yin olunub varıncaya dek kal'a-bend ve bir tarikiye gaybet ve firârları ihtimâlınden memûn olunur vechle mahbeslerinde muhâfazalarına ihtimâm eyleyüb mesfûr Burunsuz kapudân nâm la'îni mübâşir-i mümâileyhe teslim ve sâdır olan bedel-i emri mücebince yollarda bir tarikile gaybet ve firârları ihtimâlınden memûn olunur vechle mahbeslerinde muhafazalarına ihtimâm eyleyüb emniyet hâsıl olacak vechle beher yevm tulû'-i şems vukû'nda yola çıkub ve kable'l-gurûb bir şenlik ve mahfuz-ı menzile nüzûl etdirmek üzere davara süvâr etdirilmekde dahî üzengi aşurı bukağı ve elleri bilecek ve boynu zincir-bend olduğu hâlde menzil be-menzil bu keyfiyet ile muhâfazasında ihtimâm olunamadı getürölmek üzere yanlarına mu'temed ve müstakîm ve mukaddem müsellağ âdemler koşub menâzil ve merâhilde bu ihtiyâta mürâ'ât ederek der-i devlet-medârıma ihzanlarında dikkat-i tâm ve ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki

Fî evâhir-i Rebî'ü'l-evvel sene 132 [M. 31.I-10.II.1720]

Ek 6. BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 708, s. 192.

Eğriboz'dan âsîâne-i sa'âdetime gelince yol üzerinde vâkî' olan beğlerbeğlere ve sancakbeğlerine ve kadıllara ve mütesellimlere ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve kasabât ve kurâ zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet iş erlerine hüküm ki

Biraz müddetden berü korsan keferesinden rû-yı deryâda nice fesâd ve şekâvet ve ümmet-i Muhammed'e îsâl-i mazarrat ve hasârat eden Burunsuz kapudân dimekle meşhûr la'în-i bî-din Eğriboz tarafına ahz ve bend-i zincir olduğu i'lâm olunmağla mesfûrun mahbûsen muhkem-i kayd u bend ile der-i devlet-medârım ihzâriyçün emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmağın siz ki mümâileyhumsuz mesfûr üzerine ta'yîn olunan mübâşir ve müvekkiller ile her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına gelüb dâhil olursa mahfûz ve memûn olan münâsib mahallere kondurub ve üzerine mu'temed bekçiler ta'yîn ve leylen ve nehâren gereği gibi bekledüb ve gelür oldukça yollarda gaybet ve firâr ihtimâlinde emniyet hâsıl olunacak mikdârdan ziyâde müsellaah ve mu'temed ve yarar ve güzîde âdemler koşub ve vakt-i tulû'-i şemsde yola çıkarılıub ve davara süvâr olundukda üzengi ve aşurı bukağı urub ve ellerine

bilecek ve boynuna zincir-bend ve kable'l-gurûb Şenlik ve mahfûz olan menzile nûzûl etdirilüb muhâfazasında bu keyfiyet üzere takayyüd ve ihtimâm ederek menzil be-menzil birbirinize irsâl ve emnen ve sâlimen âsitâne-i sa'âdetime îsâlde takayyüd ve ikdâm eyleyüb bu emr-i mühimde zerre mikdârı tekâsülünüz zuhûrunda ziyâde tehâŐi eyleyesiz Şöyle ki 'ıyâzen billâhi te'âlâ 'adem-i takayyüdünüzden nâşi her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsında bir tarikle firâr ve gaybet ihtimâli olur ise eşedd-i 'ukûbete giriftâr olacağınızı mukarrer ve muhakkak bilüb ânâ göre her biriniz ziyâde basiret üzere hareket ve mesfûrun muhâfazasına ihtimâm ederek sâlimen birbirinize irsâl âsitâne-i sa'âdetime isâlinde kemâl-i mertebe ikdâm ihtimâm ve dikkat eyleyesiz deyü yazılmışdır.

Fî evâhir-i Rebî'ü'l-evvel sene 132 [M. 31.I-10.II.1720]

Ek 7. BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 719, s. 196.

A. [D. 905] MHM. d. 0129

Eğriboz muhafızı Vezir İbrahim Paşa'ya hüküm ki

Bundan akdem Burunsuz kapudân nâm la'in ile ma'ân ahz olunan on iki nefer-i Maltiz esirlerinin âsitâne-yi sa'âdetime nakilleri için emr-i şerifimle sefîne ta'yin olununcaya dek Eğriboz Kal'asında muhkem habs ve kal'a-bend olunmaları fermânım olmuş idi. El-hâletü hâzihi Eğriboz'da sâkin ümerâ-yı deryadan emîrû'l-ümerâi'l-kirâm İbrâhim Paşazâde 'Osmân dâme ikbâlehu bu tarafa gelmek üzere olmağla sen ki vezîr-i müşârünileyhsin sâlifü'z-zikr on iki nefer Maltiz esirlerini muhkem kayd-u bend ile mirmirân-ı mümâileyhin süvâr olduğu çekdiri sefinesine vaz' ve âsitâne-yi sa'âdetime ihzâr olunmaları bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki

Fî evâhir-i Rebî'ü'l-evvel sene 132 [M. 01-10.II.1720]

Ek 8. BOA, A.DVNS. MHM. d. , nr. 129, hk. 866, s. 237.

A. DVNS. MHM. d. 129

Eğriboz muhâfızı Vezir İbrahim Paşa'ya hüküm ki

Bundan mukaddem Akdeniz cânibinde korsanlıklar gezüb merâkim-i sefâin ashâbından nicelerin seffinelerin ahz ve mal [ve] eşyâların nehb ve gâret ve kendülerini esir etmeğe müstemirren gayret edinen Burunsuz nâm lâ'inin süvâr olunduğu seffinesi bir şarta tevki ile Eğriboz taraflarında karaya düşüb ahz olundukda er ve 'avk her ne ise seffinesinden çıkan kefereler mel'unlarının mecmû' ahz ve habs ve keyfiyetleri der-i devlet-medârıma i'lâm ve ne vechle haber vürüd eder ise ânâ göre 'amel olunmak ehem ve elzem iken sen ki vezîr-i müşârünileyhsin nice ümmet-i Muhammed'e îsâl-i zarar ve hasârât eden böyle be-nam keşide bir mel'unun seffinesinde çıkan Maltız keferesinden ba'zısı kendü ilinin dâhilinde düşen sair bir yâve misüllüdür deyü istihdâm 'arz ve i'lâm etmeksizin bilâ-istihzan âzâd ve ba'zıların dahî fûruht eyledüğün sem'-i hümâyunuma müdhik olmağla imdi seffine-i mezkûreden çıkan on iki nefer keferenin bi'n-nefs kendüleri senden matlûb olmağla imdi işbu emr-i 'âlişânım vusûlünde fûruht ve âzâd eyledüğün on iki nefer kefereyi ne vechle ve ne tarikle olursa olsun alâ-eyyi hâl buldurub der-i sa'âdetimden mübâşir ta'yîn olunan [boşluk] zide kadruhûya teslîm ve mu'accelen der-i devlet-

medârıma irsâl ve teslime müsâra'at ile hareket eylemek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî evâil-i Cemâziye'l-evvel sene 132 [M. 11-20.III.1720]

Ek 9. BOA, AE. SAMD. III, nr. 21409.

Ziyâde haz eyledim mel'ûnun vücûd-ı murdârı inşâallâhu te'âlâ nâr-ı cehenneme varmışdır kapudânların sözüne 'amel olunmayub teccessüs olunmak münâsibdir havf olunur ki küşâd verile teccessüs ziyâde lâzımdır.

‘Arz-ı bende-i bi-mikdâr budur ki şevketlü kerâmetlü mehâbetlü ‘inâyetlü velî-ni’metim efendim pâdişahım

Hazret-i vâhibü’l-amâl mübârek zât-ı hümâyun şevket-iştimâllerin hemvâre sıyânetü’l- ... (?) masun ve mahfûz eyleyüb bedhâh din ve devletlerin dâima heybet ve hüsrân ve nikbet ile makhûr ve müdemmet eyleye amin. Şevketlü kerâmetlü efendim on beş seneden beri rû-yı deryâda korsanlık nâm-âver olub hüccâc ve tüccârdan nice ‘ibâdullaha îsâl-i hasârat eden Burunsuz keferenin süvâr olduğu kalyonu Donanma-yı Hümâyunları kalyonlarından bu sene-yi mübârekede Akdeniz muhâfazasına memur Halil Kapudan süvâr olduğu kalyon ile üzerine varub lütfullâhu te’âla darb-ı dest ile feth ve teshîr eyledikce meş’ar Kapudan Paşa kullarına mektub göndermekle manzûr-ı hümâyunları olmak üzere merfû’ rikâb-ı hümâyunları kılınmışdır korsan-ı mesfûr öteden beri şiddet-i mel’anet ile şöhret bulmuş bir şedîd mel’un olmağla eyyâm-ı devletlerinde lillâhi’l-hamd ânın dahî gâilesi ber- taraf oldu hak te’âlâ zaman-ı devletlerinde cemî’ tarik ve mesâlikin emin ve sâlim eyleyüb kâffe-i ‘ibâdullahı sâye-i devletlerin müsterih eyleye amin.

Extended Abstract

Banditry and piracy... Throughout history, banditry has been used to describe acts such as robbery, roadblocking, smuggling, rebellion, wounding, killing, etc. Although this definition is wrong in the historical sense, as we will discuss below, the two words in question are similar to each other in some points. Before talking about an act of piracy in the Ottoman Empire, which is the subject of the study, the similarities and differences between the terms "land banditry" and "piracy," which we can also call "sea banditry," and the Ottoman State's point of view against these actions will be in place. During the years of its reign, the Ottoman Empire faced many rebellions for various reasons and, accordingly, actions that created security problems. Banditry activities constituted a significant portion of the security issues confronting the state's authority. Bandit, which is the plural of the word "şâki" which means "miserable, unfortunate, sinful, rebellious" in the dictionary, has gained a different meaning in Turkish, and "kâtîu't-tarîk (kuttâu't-tarîk)" meaning "blocker," is used as the equivalent of the word "muhârib," which means haram. Since providing public order, security, and order, protecting the property and lives of individuals, and ensuring freedom of travel are among the main purposes of Islam, banditry is considered to be among the major sins religiously and among the major crimes legally. Especially in the first half of the 18th century, it was not easy to catch the bandit groups that emerged in many parts of Anatolia. For this reason, the Anatolian Governor (Beylerbeyi) was assigned to follow the bandits, and the necessary investigations were made in the divan of the governor (Divan-ı Anadolu). In the places where they went to send inspectors, the kadi, the kethüda place, the janissary serdar, the notables of the provinces, the provinces, and the workers had to help. Anatolia was divided into three arms and subjected to inspection during the years when banditry movements were at their peak. The captured bandit leaders are prosecuted, and those found guilty face punishments ranging from execution to retaliation, exile, kalebend, cezîrebend, and shoveling.

Anyone who is a member of a group that commits robbery by force is a bandit under the law; however, as Hobsbawm states, this definition is incomplete. According to him, every kind of banditry

movement is a social movement or concept in itself. According to the state and feudal lords, the criminal social bandit is the outlawed peasant; however, in the eyes of the villagers, he is a social bandit, a hero, a supporter of his class, a vengeful, a man who fights to right the injustice, and perhaps the leader who will set them free. The villagers admired, helped, and supported him. So, in a sense, they would be a bed for bandits. This relationship distinguished them from the professional gangsters or self-employed petty thieves of the rural underworld and from the Bedouin communities, which considered looting a part of normal life. Banditry is different from vagrancy and vagrancy because vagrants and vagrants may turn into disorganized bandits and looters in the future, whereas banditry is an organized activity. Social banditry is seen in societies based on agriculture, where the majority of the population is peasants and laborers who are exploited and oppressed by landlords, lawyers, administrators, and banks. According to Hobsbawm, banditry consisted of three groups. These consisted of virtuous or social bandits (e.g., Robin Hood), primitive resistance or guerrilla groups called bandits, and terrorist avengers.

The word pirate, which came into Western languages from the Latin-origin Italian word "corsaro" and means "sea bandit," was also used in Arabic as "kursan," which is close to its usage in the West. It is known that this word passed into Turkish through Arabic. In fact, piracy, which is done for the purpose of dominating the seas, protecting the coasts and maritime trade, or eliminating the possible danger from the sea beforehand, has been accepted as legitimate in the Western world and seen as a part of jihad and war in the Islamic world. In the West, the word "privateering" was used for piracy, which was done for the purpose of harming the enemy and was considered legitimate, and the word "piracy" was used for piracy in the sense of banditry. As a matter of fact, he used the term "harami" for the pirates who plundered the merchant ships in the Ottoman Empire. Piracy, which is as old as history on the seas, was the most prominent feature of the Ottoman maritime era of the 15th century. The development of Ottoman piracy in the Mediterranean began in the late 15th century with the semi-official activities of mostly anonymous sea pirates. Here, an image about Ottoman pirates must be corrected. It should be

remembered that piracy, which is meant to be understood more as banditry, is actually similar to raiders, who act in accordance with Islamic law principles and fight with the task of leading forces along land borders, as a requirement of the Islamic understanding of jihad and gaza in the seas. For this reason, even when the Ottoman pirates were fighting in the service of the state or on their own behalf, they fought a war of faith according to Islamic law. As a result of this, the Ottoman pirates, who were more often referred to as levend or voluntary levend in this period, were called harami levend when they went out of law and were punished for this reason. The main pirates are the Christians who appeared in the Mediterranean after the 14th century. Their aim was to capture booty and captives on a large scale. The Ottoman Empire regulated and helped develop unregulated Turkish piracy in the Mediterranean beginning at the end of the 14th century. The famous Turkish pirate of this period, Kemal captain, burned a Spanish fleet in Andalusian waters with a pirate fleet prepared by the Ottoman Empire and plundered the city of Malacca. By making the island of Djerba a base, it became a dangerous enemy for Christian Europe. Turgut, Piri, and Murad captains tried to turn the Mediterranean into a Turkish lake by fighting the Spaniards and Venetians. Meanwhile, İlyas, İshak, Oruç, and Hızır captains, who began their piracy in North Africa, launched an attack on the Spaniards and Genoese in the Mediterranean. Suleiman the Magnificent thought of developing the navy by bringing together the Turkish pirates to turn the Mediterranean into a Turkish lake. He invited Hızır captain (Barbaros Hayreddin), who was holding Algeria in his hands, to Istanbul. He gave him the rank of captain. Barbaros' joining the Ottoman navy after destroying the Crusader navy in Preveza (1538) marked the end of Turkish piracy. Uluç Ali captain, who was trained by him, came to Istanbul by saving his ship even though the Ottoman navy was defeated in Inebahti (1571); this last pirate was also given the rank of captain. Until his death (1587), chiefs from Algeria and the Mediterranean joined the Ottoman navy. After this date, Algerian sailors continued their piracy activities in the Mediterranean with the ships they prepared according to their own strengths. Piracy in the Mediterranean had an important place between 1480-1525, 1550-1574, 1580-1620, and was more developed and spread when there

were no official state wars. As a result, although banditry and piracy are different concepts, they show parallelism with each other, especially in some aspects, as mentioned above. In this respect, considering bandit piracy within the framework of banditry in general terms makes it possible for us to better understand the similarities and differences between these two concepts.

Information about the Burunsuz pirate, which is the subject of the study, can be obtained from the archive documents of the period and from the chronicle named *Târîh-i Râşid*, written by the 18th-century chronic Raşid Mehmed Efendi. As far as can be determined, the archival documents used in this study consist of mühimme and registry records, and these documents correspond to the last few years of Burunsuz's activities. Today, there is only one study that mentions Burunsuz indirectly and does not exceed a few lines. This study is Esen Salarcı Baydar's doctoral thesis titled *Prisoners of War in the Ottoman Empire, Üsârâ-yı Mîrî (1650-1720)*. Based on archive documents within the scope of prisoners of war, he determined the nationalities of his accomplices, who was captured with Burunsuz, in this work. Although we can determine that the avenne next to Burunsuz, who is originally from Malta, is also of different nationalities, thanks to this doctoral thesis, we unfortunately cannot access more detailed information about Burunsuz except for the information given in the book *Târîh-i Raşid*. Although the detailed information about the pirate in question in the chronicle of the period is sometimes in parallel with the data in the documents, there are differences between the documents of the period and the information given in the chronicle. This difference, which has been identified and detailed below, is that Burunsuz attacked merchant ships regardless of race and religion; however, it is stated in the book *Târîh-i Râşid* that the pirate in question attacked only Turkish and Muslim ships. In this study, the activities carried out by the anonymous pirate, the famous Burunsuz pirate, and the measures taken by the state in response to them are expressed based on the sources of the period. Thus, a study has been put forward that gives some enlightening information about Burunsuz, one of the notorious pirates of the 18th century Mediterranean world, and only mentions him.

The fact that there was no study that talked about Burunsuz in person and that there was only one study that indirectly talked about it was effective in revealing such a study, albeit in general terms. The fact that this pirate kept the Ottoman Empire busy for about 15-20 years, that the state took very strict measures to catch the pirate, and that he had Burunsuz executed when he caught him shows how seriously the state took him. So much so that, in the orders sent from the center to the authorities in the regions where the pirate was navigating, it was expressly stated that, in case Burunsuz was caught, the people in those regions should not harbor him or help him escape. Otherwise, it is stated that the reaya will be severely punished. These orders taken by the state must have had the effect that when Burunsuz hit the land due to the storm, the reaya, who saw him, surrendered himself to the authorities instead of hiding. The state orders the pirate to be brought from the Eğriboz Castle to Istanbul by the state and the ship to be brought by land and sea as a high-level measure to prevent a possible escape. Because Burunsuz was under the supervision of armed men, both his hands, feet, and neck were chained, and the situation of the pirate was checked at every point until he reached Asitane (Istanbul). The fact that the Burunsuz pirate, unknown by name but famous by his nickname, is originally Maltese indicates that it is essential that the studies to be carried out after this are based on Italian sources in determining what his name and other activities are. Thus, it will be possible to reach more detailed information about the pirate Burunsuz, which has troubled the Ottoman Empire for many years.